

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
« 24 » 01 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Телережисура

галузі знань: 06 Журналістика
спеціальності: 061 Журналістика
освітньої програми: 061.00.01 Журналістика
освітній рівень першого (бакалаврського)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 27.65/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2021 р.

Київ-2021 рік

Розробник: Лісневська А.Л., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри журналістики і нових медіа

Викладач: Лісневська А.Л., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри журналістики і нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від «...» _____ 202... року №...

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) _____ В.О. Гандзюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____ . ____ 20 ____ р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ (В.О. Гандзюк)

Робочу програму перевірено

_____ . ____ 20 ____ р.

Заступник директора Інституту журналістики _____ (О.А. Росінська)

Пролонговано:

на 2020 ____/2021 ____ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20 ____ р., протокол № ____
 на 20 ____/20 ____ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20 ____ р., протокол № ____
 на 20 ____/20 ____ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20 ____ р., протокол № ____
 на 20 ____/20 ____ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20 ____ р., протокол № ____

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	5
3. Результати навчання за дисципліною.....	5
4. Структура навчальної дисципліни.....	7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
4.2. Тематичний план для заочної форми навчання.....	8
5. Програма навчальної дисципліни.....	9
Змістовий модуль I.....	9
Змістовий модуль II	10
Змістовий модуль III.....	12
Змістовий модуль IV.....	13
6. Контроль навчальних досягнень.....	14
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	14
6.2. Плани практичних занять	15
6.3 Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.....	15
6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	15
6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання...	19
6.6. Шкала відповідності оцінок.....	19
7. Навчально-методична картка дисципліни.....	20
8. Рекомендовані література	21

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
Телережисура		
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	вибіркова	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	Українська
Курс	3	3
Семестр	6	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі	120	120
Аудиторні	56	16
модульний контроль	8	-
семестровий контроль		
самостійна робота	56	104
форма семестрового контролю	Залік	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Телережисура» покликаний вивчити процес створення аудіовізуального продукту та його цінність з точки зору як комерційного інтересу, так і соціальної та художньої цінності. Студенти повинні з'ясувати, що для досягнення успіху в професії потрібно вміння створювати не лише відеопродукт телевізійних форматів, але й для мультимедійних платформ та проєктів

Метою курсу є специфічні знання в області моделювання і реалізації відеопроєктів різних жанрів та форматів, заснованих на розкритті сутності законів режисури. Курс знайомить з теоретичними та практичними аспектами режисури екрану, особливостями професії режисера в кіно і на телебаченні, режисера новинної програми та режисера публіцистичного екранного твору, але в основному спрямований на практику, пов'язану з виробництвом відеопродукції інформаційних та інформаційно-аналітичних жанрів.

Завданнями курсу є :

- **забезпечити** теоретичними знаннями, необхідними для ефективної практичної діяльності;
- **сформувати** у студентів уявлення про процес створення екранної дії, основні тенденції розвитку жанрів телепрограм, їх специфіку;
- **розкрити** тематичні та жанрові особливості розвитку телепрограм;
- **ознайомити** студентів з функціями учасників творчої групи, а головне – режисера -керівника творчого процесу;
- **ознайомити** студентів з деталями авторського задуму в створенні телепрограми
- **розкрити** роль та особливості роботи режисера телепрограм.
- **сприяти** використанню отриманих знань у творчо-виробничої діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчивши дисципліну «Телережисура» **студент знатиме:**

- технологію створення відеотвору та специфічні аспекти технології створення програмного продукту
- структурні особливості та природу екранної дії телепрограм різного жанру,
- закони драматургічної композиції та специфічні особливості драматургії репортажу:
- усі елементи мови екрану та особливості їх використання:
- основні прийоми монтажу;
- різні засоби поєднання аудіо-відеозасобів виразності.

Студент вмітиме:

- практично використовувати набуті знання із технологій створення програм різного жанру,
- втілювати у звуко-зоровому вигляді авторський задум,
- володіти законами драматургічної композиції, мовою екрану, працювати із спецефектами і звуком,
- втілювати на практиці основні прийоми монтажу,
- використовувати власний стиль в створенні візуально-звукового образу.
- грамотно скласти режисерський сценарій та монтажний план.

У результаті вивчення курсу студенти набувають наступні **компетентності:**

загальні:

- Здатність до комплексного розв'язання проблем. Здатність до виокремлення проблеми, дослідження її, окреслення етапів для роботи у подальшому, вміння знаходити ідею, вибрати та оцінити її, спланувати вирішення, залучати людей до її вирішення та діяти - ЗК-1
- Здатність до креативності. Відкритість до нових знань, ідей і технологій; здатність продукувати нестандартні ідеї, творчо підходити до вирішення проблеми чи виконання завдань – ЗК-3.
- Здатність до когнітивної гнучкості. Здатність розуму швидко перемикається з однієї думки на

іншу, а також обмірковувати кілька речей одночасно – ЗК-10.

фахові:

- Здатність до виокремлення новини (факту); володіння інструментарієм перевірки інформації; здатність до вибору інформації на основі релевантності; уміння створювати матеріал для різних медіаплатформ; уміння інтерпретувати контент - ФК - 5.
- Здатність подавати інформацію у відповідній журналістській формі. Володіння комунікативними навичками (висока мовна компетенція); володіння навичками візуальної комунікації; володіння навичками створення текстів у різних жанрах; уміння поєднувати візуальні та текстувальні контенти; використання сучасних інформаційних технологій – ФК-6.
- Здатність працювати у команді. Володіти соціальними навичками; бути відповідальним та надійним; уміти переконливо подати власну думку; уміти знаходити рішення; розуміти права та обов'язки в редакційному колективі; виконувати професійну функцію у колективі – ФК-8.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПРН 2. Застосувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції

ПРН 5. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Режисер - керівник процесу створення екранного видовища.							
Тема 1. Режисерсько-операторське мислення.Складники екранного видовища.	8	2		2			4
Тема 2. Режисерський задум. Особливості екранної драматургії	8	2		2			4
Тема 3. Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів	8			4			4
Модульний контроль	2						
Разом	26	4		8			12
Змістовий модуль II. Мова екрану							
Тема 4. Мова екрану та її складові. Кадр, план, ракурс.	10	2		4			4
Тема 5. Мова екрану та її складники. Атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму	10	2		2			6
Тема 6. Мізансценування в екранному видовищі. Виразні можливості зйомки у русі	10	2		4			4
Модульний контроль	2						
Разом	32	6		10			14
Змістовий модуль III.							

Екранний твір від задуму до втілення: відеосюжет, зарисовка, документальні формати							
Тема 7. Режисерський сценарій як технічно-творчий документ. Режисерські аспекти створення відео сюжету	10	2		4			4
Тема 8. Режисерська експлікація зарисовки, особливості драматургії, форматів та монтажу	10	2		2			6
Тема 9. Особливості режисури документальних форматів	10	2		4			4
Модульний контроль	2						
Разом	32	6		10			14
Змістовий модуль IV. Режисура студійних та прямиоефірних програм							
10. Режисура студійних розмовних форматів (інтерв'ю)	8	2		2			4
11. Режисура прямиоефірного мовлення	8			2			6
12. Робота режисера зі сценарієм програм розмовного студійного формату (ток-шоу)	12	2		4			6
Модульний контроль	2						
Разом	30	4		8			16
Усього	120	20		36			56

4.2. Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
		Аудиторні	С а м о
	0		

		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Режисер - керівник процесу створення екранного видовища.							
Тема 1. Режисерсько-операторське мислення.Складники екранного видовища.	8	2					6
Тема 2. Режисерський задум. Особливості екранної драматургії	10			2			8
Тема 3. Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів	10						10
Разом	28	2		2			24
Змістовий модуль II. Мова екрану							
Тема 4. Мова екрану та її складові. Кадр, план, ракурс.	10			2			8
Тема 5. Мова екрану та її складники. Атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму	12	2					10
Тема 6. Мізансценування в екранному видовищі. Виразні можливості зйомки у русі	8						8
Разом	30	2		2			26
Змістовий модуль III. Екранний твір від задуму до втілення: відеосюжет, зарисовка, документальні формати							
Тема 7. Режисерський сценарій як технічно-творчий документ. Режисерські аспекти створення відео сюжету	8	2					6
Тема 8. Режисерська експлікація зарисовки, особливості драматургії, форматів та монтажу	10			2			8
Тема 9. Особливості режисури документальних форматів	10						10

Разом	28	2		2			24
Змістовий модуль IV. Режисура студійних та прямоефірних програм							
10. Режисура студійних розмовних форматів (інтерв'ю)	12	2					10
11. Режисура прямоефірного мовлення	10			2			8
12. Робота режисера зі сценарієм програм розмовного студійного формату (ток-шоу)	12						12
Разом	34	2		2			30
Усього	120	8		8			104

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Режисер - керівник процесу створення екранного видовища.

Лекція 1. Режисерсько-операторське мислення. Складники екранного видовища.

Режисерсько-операторське мислення: між технікою та мистецтвом. Значення внутрішнього бачення режисером екранного образу. Пластичне бачення, зорова пам'ять, уява, як специфічні здібності режисера. Режисер – керівник впливу екранних образів на свідомість та підсвідомість глядача. Роль сценариста, режисера, оператора у процесі створення екранного твору.

Природа екранного видовища та засоби його створення. Видовище як організована у просторі та часі демонстрація соціально значущої поведінки людини. Моделювання екранної дії. Дієвість – головна властивість втілення драматургічного матеріалу. Сім компонентів екранного видовища: зображення, звук, простір, час, виконавець, глядач, драматургія. Час у видовищі: теперішній, майбутній, минулий, а також уявлений, історичний, глядацький.

Послідовність етапів створення екранного видовища.

Місце та функції режисера на телебаченні: постановник програми, режисер запису телепрограми, режисер прямого ефіру, режисер новинної програми, режисер-репортер, режисер-публіцист (нарис, документальний фільм), режисер монтажу.

Література основна: 8,4,12

Література додаткова: 10,11

Практичне заняття 1. Режисерсько-операторське мислення. Складники екранного видовища (2 год)

Література основна: 1,3,6,

Література додаткова: 6, 10,11, 12

Лекція 2. Режисерський задум. Особливості екранної драматургії.

Задум як розробка основної думки (тема, ідея) та елементів її втілення. Робота

режисера з автором (журналіст, сценарист).

Перший етап у драматургії екранного твору - заявка: визначення теми, ідеї, локалізація об'єкту або предмету, планування технології виконання задуму, визначення жанру, форми, хронометражу. Засоби створення конфлікту у екранному видовищі: візуальні образи, текст, музика, монтажна природа.

Структура режисерського задуму: творча інтерпретація сценарію, характеристика окремих персонажів, визначення стилістичних і жанрових особливостей; рішення постановки в просторі і в часі у кадрі (ритми, темпи); рішення у просторі (мізансцени, кадрування); принципи художнього та музично-шумового оформлення.

Закони розвитку екранної драматургії. Класична композиція драматургічної логіки. Виразні засоби - звук, колір, пластика, монтаж, ефекти. Закони драматургічної композиції. Драматургія екрану - побудова сценарію в епізодах. Закон контрастності, підпорядкованості, пропорційності.

Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів.

Література основна: 6, 8, 10, 11,

Література додаткова: 9, 11, 12, 13

Практичне заняття 2. Режисерський задум. Особливості екранної драматургії (2 год.)

Література основна: 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11,

Література додаткова: 9, 11, 12, 13

Практичне заняття 3. Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів: інформаційні та інформаційно-аналітичні

Література основна: 1, 2, 3, 4, 6, 10, 11,

Література додаткова: 9, 11, 12, 13

Практичне заняття 4. Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів : художньо-публіцистичні.

Література основна: 1, 2, 3, 6, 10, 11,

Література додаткова: 9, 11, 12

Змістовий модуль II

Мова екрану

Лекція 3. Мова екрану та її складники: кадр, план, ракурс.

Мова екрану як специфічний художній мова - сукупність технічних прийомів і зображувально-виразних засобів. Зображення - «будівельний» матеріал екрану. Мова екрану спирається на закони сприйняття та логіки для всіх мистецтв.

Кадр як первинний елемент мови екрану. Екранне твір - ланцюжок кадрів. Відповідальне ставлення режисера до вирішення і побудови кожного кадру - це тест на професіоналізм. Фотокадр, кінокадр, відекадр. Статичний і динамічний кадр. Монтажний, сценарний та телевізійний кадр

Структурні елементи кадру. Монтажна фраза. Сцена, епізод.

Виразні можливості плану для режисера

Планом - масштаб зображення, що міститься в кадрі. Класифікація планів. Виразно-зображальні можливості спільних, середніх та крупних планів для режисера.

Закони поєднання монтажних кадрів за планами. Логіка побудови монтажною фрази, епізоду.

Література основна: 3, 4, 5, 10

Література додаткова: 3, 6, 11

Практичне заняття 5. Мова екрану та її складники: кадр, план, ракурс

Література основна: 3,4,5,10

Література додаткова: 3,6,11

Практичне заняття 6. Мова екрану: логіка побудови монтажної фрази, епізоду

Література основна: 3,4,5,10

Література додаткова: 3,6,11

Лекція 4. Мова екрану та її складники: атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму

Композиція та атмосфера кадру.

Світло-тональне та колористичне рішення кадру

Композиція кадру залежить від лінійного, тонального, колористичного рішення, ракурсу. Динамізм екранного кадру – зміна в процесі дії, залежність від характеру епізоду, сцени і всього фільму. Композиція кадру – його побудова, яке обумовлено драматичним змістом, характером і призначенням, що визначає сприйняття зображення глядачем.

Екранні мистецтва – це мистецтва світла та кольору. Світло не тільки створює зображення, але і трактує дію.

Значення атмосфери кадру для емоційного сприйняття екранного видовища

Можливості атмосферного впливу екранного видовища на глядача. Елементи та засоби створення атмосфери.

Література основна: 3,4,10, 12

Література додаткова: 3,6,9,11

Практичне заняття 7. Мова екрану та її складники: атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму.

Література основна: 3,4,10, 12

Література додаткова: 3,6,9,11

Лекція 5. Мізансценування в екранному видовищі. Виразні можливості зйомки у русі

Мізансценування в екранному видовищі як побудова системи кадрів.

Режисерське мистецтво - мистецтво мізансценування. Три напрямки засобів режисури – мізансцена, атмосфера, темпо-ритм. Відмінність мізансцени сценічної від екранної. Створення просторових моделей на сцені і знімальному майданчику – одна з головних завдань режисера

Мізансцена один із засобів вираження характеру героя і розкриття образів. Мізансцена екрану - система кадрів, що сприяють розкриттю задуму, що характеризують обстановку, розміщення і взаємодія героїв під час одного з епізодів або сцен.

Складність мови мізансцени. Види мізансценування (за М. Ромом)

Традиційний методі зйомок: загальна характеристика обстановки і розташування акторів за допомогою загального плану - кілька укрупнень для більш детальної окреслення місця дії і персонажів. Побудова мізансцен з використанням панорамування — прийом кінозйомки.

Третій вид мізансцени - глибинна. Глибинна мізансцена та внутрішньо кадровий монтаж- виразні можливості в роботі режисера. Один кадр – один фільм: драматургічні можливості.

Рух – основа екранної образності. Види зйомки у русі. Панорамування як елемент мови екрану. Види тревелінгів та їх виразні можливості. Поєднання рухів та статички в монтажній фразі.

Література основна: 3,6,10, 11,12

Література додаткова: 3,4, 6,8,12

Практичне заняття 8. Мізансценування в екранному видовищі.

Література основна: 3,6,10, 11,12

Література додаткова: 3,4, 6,8,12

Практичне заняття 9. Виразні можливості зйомки у русі

Література основна: 3,6,10, 11,12

Література додаткова: 3,4, 6,8,12

Змістовий модуль III.

Екранний твір від задуму до втілення: відеосюжет, зарисовка, документальні формати

Лекція 6. Режисерський сценарій як технічно-творчий документ. Режисерські аспекти створення відеосюжету.

Режисер (director) – ланцюг зв'язку праці сценариста, оператора, художника, оператора, актора, композитора.

Тема, ідея, матеріал вимагають своєї форми екранного втілення, а отже, і форми його написання: стислій або поширеної, емоційної, відкритій або стриманою, точної чи вільної.

Складові та структура режисерського сценарію. Поняття «режисерська експлікація» та «розкадровка». Відмінність драматургії – відмінність форми запису режисерського сценарію.

Типи та елементи відеосюжету. Можливості втілення журналістської інформації у формат відеосюжету

Синопис та монтажний план відеосюжету: стислість, головний аспект змісту, робота журналіста.

Література основна: 1.5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Практичне заняття 10. Режисерський сценарій як технічно-творчий документ

Література основна: 1.5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Практичне заняття 11. Режисерські аспекти створення відеосюжету.

Література основна: 1.5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Лекція 7. Режисерська експлікація зарисовки, особливості драматургії, форматів та монтажу

Особливості написання режисерського сценарію зарисовки. Домінування візуальних образів та музичної драматургії, лаконізм та динаміка виразності.

Особливості музичної драматургії. Поняття «музичний образ». Відсутність сюжету. Лейтмотивність наскрізність дії.

Атмосфера змісту. Виразні засоби створення дії зарисовки.

Трансформація зарисовки журналістських форматів в соціальних медіа. Зарисовка БЗ. Зарисовка як частина відео сюжету та інших розмовних форматів

Кліп – як особливий різновид замальовки.

Література основна: 1.5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Практичне заняття 12. Режисерська експлікація зарисовки: особливості драматургії, форматів та монтажу

Література основна: 1.5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Лекція 8. Особливості режисури документальних форматів.

Особливості написання режисерського сценарію документальних форматів: масштабність, епізоди, логіка, головні засоби виразності. Тема та ідея як кістяк екранної дії. Метод спостереження та метод ілюстрування.

Містки та логіка епізодної дії. Створення екранного видовища документального формату.

Зображально-виразні засоби (повна палітра). Монтажні перезоди та екранна драматургія.

Особливості експлікації документального портрету: головна думка, авторська позиція, текст як ланцюг сценарної лінії, узагальненість. Змішування журналістських та мистецьких засобів створення відеотвору.

Література основна: 1,3,6,8,12

Література додаткова: 3,4, 5,8,9

Практичне заняття 13. Особливості режисури документальних форматів: методологія та еkleктика природи дії.

Література основна: 1,5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Практичне заняття 14. Особливості режисури документальних форматів: документальний портрет.

Література основна: 1,5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Змістовий модуль IV.

Режисура студійних та прямоефірних програм.

Лекція 9. Режисура студійних розмовних форматів (інтерв'ю).

Розмовні формати студійних програм. Поняття «кадрування» екранної дії. Розташування камер в студії, згідно з задумом програми. Оформлення та мізансценування простору та його «вікадрування».

Змістовні акценти мізанкадру(статичної мізансцени) та розподіл камер: загальний план дії в студії, аудиторія, герої, модератор, суб'єктивна рухлива камера.

Режисерський мікшерський пульти. Особливості роботи зі звуком. Види мікрофонів.

Види студійних інтерв'ю та телеформатів на основі інтерв'ю.

Формати прямоефірних програм (репортажі, телемости та ін.), елементи прямоефірної екранної дії. «Будування» аудіовізуальної дії під час трансляції онлайн. Робота режисера за мікшерським пултом. Передача звуку в прямому ефірі.

Поняття ПТС- пересувна телевізійна станція. Види зв'язку онлайн.

Специфіка роботи журналіста під час прямого ефіру, зв'язок з режисером.

Режисура прямоефірного мовлення

Література основна: 1,5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Практичне заняття 15. Режисура студійних розмовних форматів (інтерв'ю).

Література основна: 1,5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Практичне заняття 16. Режисура прямоефірного мовлення

Література основна: 1,5,9,11,12

Література додаткова: 2,7,,12

Лекція 10. Робота режисера з драматургією та виробництвом програми розмовного студійного формату (ток-шоу, авторський блог).

Види розмовних форматів телевізійних дискусій та ток-шоу: суспільно-політичні,

соціальні, розважальні тощо.

Засоби втілення ідеї ток-шоу у видовищну форму. Драматургія ток-шоу в роботі режисера. Технологія кадрування студійного простору та його організація у загальну дію (багатокамерна зйомка). Фірмова стилістика програми: одяг програми, музичний маркер, темпоритм монтажу та особливості зйомки за темою та цільовою аудиторією.

Складності роботи зі звуком, види звуку та окрема режисура.

Література основна: 6, 8, 10,11,

Література додаткова: 9,11,12,13

Практичне заняття 17. Робота режисера з драматургією програми розмовного студійного формату (ток-шоу).

Література основна: 6, 8, 10,11,

Література додаткова: 9,11,12,13

Практичне заняття 18. Робота режисера над виробництвом програми розмовного студійного формату (ток-шоу).

Література основна: 6, 8, 10,11,

Література додаткова: 9,11,12,13

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми

Вид діяльності	Ма КСИ ма	М 1	М 2	М 3	М4
----------------	-----------------	-----	-----	-----	----

студента		кількість одиниць	Максимальна кіл-ть Балів	Кількість одиниць	Максимальна кіл-ть балів	кількість одиниць	Максимальна кіл-ть балів	Кількість одиниць	Максимальна кіл-ть балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	3	3	2	2
Відвідування практичних Занять	1	4	4	5	5	5	5	4	4
Робота на практичному занятті	10	4	40	5	50	5	50	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30	7	35	7	35	8	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом:			101		106		106		111
Максимальна кількість балів	424								
Розрахунок коефіцієнта	424: 100=4,2								

Система оцінювання навчальних досягнень студентів для заочної форми

Вид діяльності студента	Максимальна кіл-ть балів за одиницю	М 1		М 2		М 3		М 4	
		кіл-ть одиниць	Максимальна кіл-ть Балів	Кіл-ть одиниць	Максимальна кіл-ть балів	кіл-ть одиниць	Максимальна кіл-ть балів	Кіл-ть одиниць	Максимальна кіл-ть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних Занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	12	60	13	65	12	60	15	75
Разом:			72		77		72		87
Максимальна кількість балів	308								
Розрахунок коефіцієнта	$100:308=0,32$								

6.3 Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання**Змістовий модуль І. Режисер - керівник процесу створення екранного видовища.****Тема 1. Режисерсько-операторське мислення. Складники екранного видовища (4 год)**

1. Надати письмове обґрунтування складникам екранного видовища
2. Надати приклад будь-якого екранного епізоду та розібрати на ньому складові екранного видовища
3. Обґрунтувати поняття «багатовекторність телевізійної режисури». Надати приклади та розібрати функції режисера – керівника створення екранного видовища

Тема 2 Режисерський задум. Особливості екранної драматургії (4 год)

Зробити опис режисерського задуму – тема, ідея, сценарний хід, природа дії в епізодах, розробка образів, візуальні засоби втілення задуму, особливості атмосфери та мізансценування (кадрування однієї монтажної фрази).

Матеріали : телевізійний нарис «Янгол. Демон» циклу «Гра долі» (виробництво

ВІАТЕЛ).

<https://www.youtube.com/watch?v=Dnfv6pW0mOU>

Тема 3. Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів (4 год)

Надати письмові відповіді

1. Телепубліцистика як засіб образного узагальнення одиничного факту, типізація явища. Роль автора на екрані.
2. Відмінність художніх жанрів від інформаційних, домінування авторського начала.
3. Портретний та подорожний нарис).
4. Зарисовка, есе, документальна повість (новела), реаліті, конкурс (талант-шоу), сатиричні (новини-фейльетон «Телебачення Торонто»)
5. Документалістика (портрет (створення образу людини), історичний портрет (подія, проблема, явище).

Надати приклади (посилання) та описати завдання режисера у створенні відео продуктів формату:

- телевізійний документальний портрет
- подорожній нарис (тревел)
- зарисовка
- новинний відео сюжет (інфотейнмент)
- студійний розмовний формат (аналітична програма)

Змістовий модуль II. Мова екрану

Тема 4. Мова екрану та її складові. Кадр, план, ракурс (4 год)

1. Зробити покадровий аналіз епізоду з м/ф «Бобік в гостях у Барбоса» та вибудувати структури фільму з епізодів .

Матеріали :

Мультфільм «Бобік в гостях у Барбоса»

Сценарій - М. Лібін (за казкою М. Носова), режисер - В.

Попов <https://www.youtube.com/watch?v=Js11a9BuAe8>

2. Зробити поепізодний сценарій (сценарний план монтажних фраз з назвами), сформулювати сценарний хід та описати виразні можливості кадру та плану в данному прикладі: стиль зйомки, стиль зміни кадрів, темпоритм. Атмосфера, паралельна дія

1. Стахи. Соціальний ролик <https://www.youtube.com/watch?v=AxzSQuhYpLc>

2. «Богемская рапсодія» 0.44- 3.47 <https://filmix.co/music/126521-bogemskaya-rapsodiya-2018.html>

Тема 5. Мова екрану та її складники. Атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму (6 год)

Зробити покадровий аналіз 1-го епізоду з х/ф «Мемуари гейши», опис композиції (загальних) кадрів та засобів створення атмосфери у кадрах епізоду (2.08- 2.10 – «Обрив», 50.18 – 57.00 «Перевтілення»,)

Матеріали Х/ф «Мемуари гейши» (2005 р.)

Режисер - Джеймс Кемерон, Оскар за крашу операторську роботу
За романом А. Голдена "Щоденники гейши"

Тема 6. Мізансценування в екранному видовищі. Виразні можливості зйомки у русі (4 год)

1. Зробити покадровий аналіз епізоду з х/ф «Шерлок Холмс» та епізоду телевізійного шоу «Голос країни» з точки зору використання різних видів руху камери.
2. Зробити покадровий аналіз епізоду з х/ф «Римські канікули» з точки зору створення мізансцени та розкриття ставлення принцеси до ситуації у сюжеті. Зробити схему простору та розташування персонажів у залі палацу.

3. Описати режисерську стилістику та тип мізансценування вказаних епізодів фільму «Yesterday»

Матеріали

- Х/ф «Шерлок Холмс» автори - Марк Гетісс и Стівен Моффат, <http://lamafilm.club/film/1-sherlok/> тайм код 2.37-5.05
- Талант-шоу «Голос країни» (канал «1+1») - будь-яка монтажна фраза до 1-2 хв. Вказати тайм код <https://www.youtube.com/watch?v=AxfKZ2DGAkQ>
- Х/ф «Римські канікули» (1953 р.) Режисер – У. Уайлером, сценарій Д. Трамбо <https://kinokrad.co/281769-rimskie-kanikuly.html> тайм-код 2.50 – 4.04
- Yesterday <http://kinobase.org/film/18408-yesterday> автотроша 8.10, Битлз 13.00

Змістовий модуль III. Екранний твір від задуму до втілення: відеосюжет, зарисовка, документальні формати

Тема 7. Режисерський сценарій як технічно-творчий документ. Режисерські аспекти створення відеосюжету (4 год)

1. Подивитись відеотвір "40 років балету Гонконгу" за посиланням https://www.youtube.com/watch?time_continue=14&v=SrwrAbehaSA
2. Передивитись перший епізод, тайм код 00.00-00.30.
3. Прочитати до нього синопсис (додається) та зрозуміти, як створюється відео на основі синопсису (сценарного плану)
3. Розкадрувати першу монтажну фразу у таблиці (додається у файлі) тайм код 00.00-00.10 з визначенням крупності кадру та його змісту

Синопсис першого епізоду

1. Яскравий сучасний будинок. Пішохідний перехід, по якому рухається навшпиньки балерина Баскетбольний майданчик. Хлопець кидає м'яч у корзину.
2. Хлопець кидає м'яч дівчинці-балерині.
3. Хлопець та дівчина зустрічаються поглядами та рухають назустріч один одному.
4. Дівчина відкидає м'яч. Вони починаються танцювати.
5. На балконах будинку біля майданчика стоять однакові хлопці з рожевими м'ячами.

Створіть синопсис відеосюжетів «Спецрепортаж. Закон Савченко» тайм код 10.02-14.19 та «Безпілотні автобуси» тайм код 19.18- 22.10

<https://fakty.com.ua/ua/videos/fakty-ictv-vypusk-15-45-29-01-2020/>

Тема 8. Режисерська експлікація зарисовки, особливості драматургії та монтажу (6 год)

Зробити аналіз зарисовки «Перший сніг у Мінську» та режисерську експлікацію (тема, ідея, образи, драматургія, режисерська концепція). Визначити атмосферу, темпо-ритм, метафори, лейтмотивність. Монтажні переходи та побудова епізодна.

https://www.youtube.com/watch?v=_GfcH90IKBo

Тема 9. Особливості режисури документальних форматів (4 год)

1. Зробити аналіз документального фільму «Тарас Шевченко» з циклу «Великі українці» чи «Оскар Уайльд» (серія «Генії та злодії») з точки зору атмосфери, темпо-ритм, метафори, лейтмотивність. Визначити ідею, сценарний хід, втілення задуму за допомогою засобів режисури. Монтажні переходи та побудова епізодна.
2. Скласти режисерське кадрування кульмінаційного епізоду. Проаналізувати режисерські засоби виразності.

Змістовий модуль IV. Режисура студійних прямоефірних програм

Тема 10. Режисура студійних та прямоефірних програм (4 год)

1. Зробіть схему розташування камер в студії програми «Прайм тайм з Ярославом Гонгадзе» та «Школа Мері Поппінс», атмосферу, образи та засоби їх створення.
2. Складіть сценплан екранної дії, опишіть кадрівання.
Опишіть нестудійну екранну дію у форматі.

Матеріали

«Прайм тайм з Ярославом Гонгадзе» <http://www.1tv.com.ua/video/14632>
 «Школа Мері Поппінс» <https://www.youtube.com/watch?v=IBpYDnh9kLc>

Тема 11. Режисура прямоефірного мовлення (6 год)

1. Зробіть аналіз репортажу онлайн каналу CNN World, опишіть засоби включення репортера з місця подій.
2. Зробіть аналіз прямих включень інформаційно-аналітичної програми «ТСН. Тиждень». Опишіть значення прямих включень, роботу зі звуком та відео (мобільність, доречність).

Тема 12. Робота режисера зі сценарієм програми розмовного студійного формату (ток-шоу, авторський блог) (6 год)

1. Зробити аналіз ток-шоу «Говорить Великий Львів» (канал 24) або «Право на гідність» (канал 24) https://24tv.ua/ru/orly_avakova_v_dele_kak_gore_policejskie_nakryli_chastnyj_detsad_n1277705/autostart
Драматургічна композиція, основний конфлікт.
Образи, атмосфера, камери-плани,
2. Розробити сценарій власного студентського ток-шоу, створити режисерський сценарій.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кожна самостійна робота оцінюється у 5 балів (2 години) Максимальне розкриття питання та виконання завдань гарантує студентові отримання високої оцінки, що пізніше буде врахована у загальний рейтинг під час складання навчальної дисципліни на сесії.

Критерії оцінювання виробничих завдань

- дотримання цілей завдання
- технологічне втілення
- володіння засобами екранної виразності
- відповідність формату виконання.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання (денна форма)

Модульна контрольна робота №1 (2 год.).

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді письмової роботи та аналізу екранного продукту, яки включає в себе

1. Аналіз відеотвору за складниками екранного видовища та природи дії.
 2. Опису режисерського задуму та драматургії (композиційно-образна структура)
 3. Опис формату Студенти за поданим планом схемою роблять презентацію
- Робота виконується у формі презентації (PowerPoint).

Модульна контрольна робота №2 (2 год.)

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді тестування

Модульна контрольна робота № 3 (2 год.).

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді презентації режисерської розробки та готового відеопродукту (зарисовка або один з елементів документального формату)

Модульна контрольна робота № 4 (2 год.).

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді презентації сценарію та режисерської розробки та демонстрації (варіативна форма)

1. Авторського відеопроєкту в документальних форматах (2 год.).
2. Сценарно-режисерської розробки та виробництва студійного формату (ток-шоу або дискусії).

Модульна контрольна робота виконується в командах з 2-3 студентів

Критерії оцінювання виробничих завдань

- дотримання цілей завдання 5 б
- технологічне втілення 10 б
- володіння мовою екрану 8 б
- відповідність формату виконання 7 б

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Телережисура» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування та аналіз відео продукту за критеріями
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Добре	82-89
Дуже добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, складання модульних контрольних робіт та інших видів контролю.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням аудіовізуального обладнання.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Для денної форми

Разом: 120 год., з них лекційних – 10 год., практичні заняття – 36 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56.

Тиждень	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Назва модуля	Режисер - керівник процесу створення екранного видовища.			Мова екрану		
Кількість балів за модуль	101 бал			106 балів		
Лекції						
Дати						
Теми лекцій	Режисерсько-операторське мислення. Складники екранного видовища(1 б.)	Режисерський задум. Особливості екранної драматургії(1 б.)		Мова екрану та її складники : кадр, план, ракурс. (1 б.)	Мова екрану та її складники. Атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму(1 б.)	Мізансценування в екранному видовищі. Виразні можливості зйомки у русі(1 б.)
Теми практичних занять	Режисерсько-операторське мислення. Складники екранного видовища10 + 1 б.	Режисерський задум. Особливості екранної драматургії10+1 б.	Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів10+1б Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів10+1б	Мова екрану та її складники : кадр, план, ракурс. 10+1б. Мова екрану: логіка побудови монтажної фрази, епізоду 10+1б.	Мова екрану та її складники. Атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму10+1 б.	Мізансценування в екранному видовищі. 10+1 б. Виразні можливості зйомки у русі10+1 б.
Самостійна робота	Режисерсько-операторське мислення. Складники екранного видовища 10 б	Режисерський задум. Особливості екранної драматургії 10 б	Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів 10 б	Мова екрану: логіка побудови монтажної фрази, епізоду 10 б	Мова екрану та її складники.5 б Атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму 10 б	Мізансценування в екранному видовищі 5 б Виразні можливості зйомки у русі 5 б
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Тиждень						
Модулі	Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV		
Назва модуля	Екранний твір від задуму до втілення: відеосюжет, зарисовка, документальні формати			Режисура студійних та прямоефірних програм		
Кількість балів за модуль	106 балів			111 балів		
Теми лекцій	Режисерський сценарій як технічно-творчий документ. Режисерські аспекти створення відеосюжету1 б.	Режисерська експлікація зарисовки, особливості драматургії та монтажу1 б.		Особливості режисури документальних форматів 1 б.	Режисура студійних розмовних форматів (інтерв'ю) 1 б.	Робота режисера зі сценарієм програми розмовного студійного формату (ток-шоу) 1 б.
Теми практичних занять	Режисерський сценарій як технічно-творчий документ10+1 б. Режисерські аспекти створення відеосюжету 10+1 б.	Режисерська експлікація зарисовки, особливості драматургії та монтажу 10+1 б.	Особливості режисури документальних форматів: методологія екранної дії 10+1 б. Особливості режисури	Режисура студійних розмовних форматів (інтерв'ю) 10+1 б.	Режисура прямоефірного мовлення 10+1 б.	Робота режисера з драматургією програми розмовного студійного формату (ток-шоу) 10+1 б. Робота режисера над виробництвом програми розмовного студійного

			документальних форматів : документальний портрет 10+1 б.			формату(ток-шоу) 10+1 б.
Самостійна робота	Режисерський сценарій як технічно-творчий документ 5 б Режисерські аспекти створення відео сюжету 5 б	Режисерська експлікація зарисовки. 5 б Особливості драматургії та монтажу зарисовки 10 б	Особливості режисури документальних форматів: методологія екранної дії 10 б	Режисура студійних розмовних форматів (інтерв'ю) 10 б	Режисура прямоефірного мовлення 15 б	Робота режисера з драматургією програми розмовного студійного формату 5 б Робота режисера програмами розмовного студійного формату (ток-шоу) 10 б
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			Модульна контрольна робота 4 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Залік					

Для заочної форми

Разом: 120 год., з них лекційних – 8 год., практичні заняття – 8 год., самостійна робота – 104

Тиждень						
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Назва модуля	Режисер - керівник процесу створення екранного видовища.			Мова екрану		
Кількість балів за модуль	72 бал			77 балів		
Лекції						
Дати						
Теми лекцій	Режисерсько-операторське мислення. Складники екранного видовища(1 б.)				Мова екрану та її складники. Атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму 1 б	
Теми практичних занять		Режисерський задум. Особливості екранної драматургії 10 + 1 б.		Мова екрану та її складники : кадр, план, ракурс. 10+16. Мова екрану: логіка побудови монтажної фрази, епізоду 10+16.		
Самостійна робота	Режисерсько-операторське мислення. Складники екранного видовища 15 б	Режисерський задум. Особливості екранної драматургії 20 б	Відмінності режисури різних екранних жанрів та форматів 25 б	Мова екрану: логіка побудови монтажної фрази, епізоду 20 б	Мова екрану та її складники. Атмосфера та композиція кадру як засоби втілення режисерського задуму 25 б	Мізансценування в екранному видовищі. Виразні можливості зйомки у русі 20 б
Тиждень						
Модулі	Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV		
Назва модуля	Екранний твір від задуму до втілення: відеосюжет, зарисовка, документальні формати			Режисура студійних та прямоефірних програм		
Кількість балів за модуль	72 балів			87 балів		
Теми лекцій	Режисерський			Режисура		

	сценарій як технічно-творчий документ. Режисерські аспекти створення відеосюжету 1 б.			студійних розмовних форматів (інтерв'ю) 1 б.		
Теми практичних занять		Режисерська експлікація зарисовки, особливості драматургії та монтажу 10+1 б.			Режисура прямоефірного мовлення 10+1 б.	
Самостійна робота	Режисерський сценарій як технічно-творчий документ Режисерські аспекти створення відео сюжету 15 б	Режисерська експлікація зарисовки. 5 б Особливості драматургії та монтажу зарисовки 20 б	Особливості режисури документальних форматів: методологія екранної дії 25 б	Режисура студійних розмовних форматів (інтерв'ю) 25 б	Режисура прямоефірного мовлення 20 б	Робота режисера з драматургією програми розмовного студійного формату Робота режисера програмами розмовного студійного формату (ток-шоу) 30 б
Підсумковий контроль	Залік					

8. Рекомендована література

Обов'язкова

1. Безклубенко С.Д. Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв / С.Д. Безклубенко – К.: «Альтерпрес», 2004. – 328 с.
2. Виробництво новин : телебачення, радіо, Інтернет [Текст] / М. Стівенсон ; пер. з англ. Н. Єгоровець. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. - 407 с.
3. Горпенко В. Архітектоніка фільму: зошити 1-5 / Горпенко В. – К., 2000. – 150 с.
4. Горюнова Н. Л. Художественно-выразительные средства экрана. Изобразительно-звуковой образ : учеб. пособие / Н. Л. Горюнова. – М., 2000. – Ч. III. – 138 с.
5. Гоян В. Екранність телевізійної мови як приклад пропорційної взаємодії візуально-вербальних образів телекомунікації - Електронний ресурс : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2148>
6. Курінна Г. В. Сценарна майстерність на телебаченні. Теледраматургія: навч. посібн. / Г. В. Курінна. — Х. : ХДАК, 2013. – 189 с.
7. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики [Текст] / В. Шнайдер, П. -Й. Рауе. - Київ : Центр Вільної Преси ; Київ : Академія Української Преси, 2014
8. Репортаж [Текст] = Die Reportage : навчальний посібник / М. Галлер ; пер. з нім.: В. Климченко, В. Олійник ; ред. В. Ф. Іванова. - Київ : Академія Української Преси ; Київ : Центр вільної преси, 2011. - 347 с.
9. Телевізійна журналістика [Текст] : теорія і практика : навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів, які навчаються за спец. "Журналістика" / А. В. Яковець. - 2-ге вид., доповн. і переробл. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2009.
10. Ширман Р.Н. Алхимия режиссуры. Мастер-класс / Р.Н. Ширман. - Киев : ЗАО «Телерадиокурьер», 2008 - 448 с.

Додаткова

1. Венгер І. Я. Авторські програми в контексті комерційного телебачення / І.Я. Венгер // Теле- та радіожурналістика: наук. зб. – Вип. 13. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – С. 169-175.
2. Горбов А. С. Пишемо сценарій: поради фахівця / А. С. Горбов. – Київ : Шкільний світ, 2010. – 112 с.
3. Канівець І. Варіативне кіно: режисура екранних творів з сюжетами, що змінюються / Іван Канівець – К. Вид. Олег Філюк, 2018. – 242 с.

4. Капелюшний А. О. Телебачення прямого ефіру: практика мовлення, типові помилки: навч. посіб./ А.О. Капелюшний; Міністерство освіти і науки України - Л. : ПАІС, 2011. - - 397с.
5. Лісневська А. Мистецтво телевізійного репортажу : навч.-метод. посіб. для студ. з напряму підготовки „Кіно-, телемистецтво та „Тележурналістика / А. Лісневська, Т. Коженівська ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. –190 с
6. Миллерсон Дж. Телевизионное производство: Пер. с англ. подред. Маковеева В.Г. - М.: Изд-во ГИТР, 2004. - 567 с.
7. Фрумкин Г.М. Сценарное мастерство: кино-телевидение-реклама : учебное пособие / Г.М. Фрумкин. – изд. 2-е. – М.: Академический проект, 2007. – 224 с.
8. Черняков Б. І. Феноменологічні властивості зображення як категорії культури та журналістикознавства // Наукові записки Інституту журналістики. – Т. 20. – К., 2005.
9. Щербаков Ю. Сам себе и оператор, сам себе и режиссер / Ю. Щербаков. – Ростов н/Д: Феникс, 2000. – 448 с.
10. Ширман Р.Н. Телевізійна режисура. Майстер-клас / Р.Н.Ширман. – К.:ЗАТ “Телерадіокур’єр”, 2004. – 448 с.
11. Шклярєвський Г. Режисура. Морфологія і синтаксис екранних мистецтв / Шклярєвський Г., Терещенко Ю. – К., 2004.
12. Анашкина Н.А. Режиссура телевизионной рекламы: учеб. пособие / Н.А. Анашкина – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 208 с. <https://ru.calameo.com/read/0024296868b29da832ded>